YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

16 päivänä lokakuuta 2008 *

Asiassa C-313/07,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Juzgado de lo Mercantil n° 3 de Barcelona (Espanja) on esittänyt 26.6.2007 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 5.7.2007, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Kirtruna SL ja

Elisa Vigano

vastaan

Red Elite de Electrodomésticos SA,

Cristina Delgado Fernández de Heredia,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

Sergio Sabini Celio ja

Miguel Oliván Bascones, jotka toimivat Red Elite de Electrodomésticos SA:n selvittäjinä, sekä

Electro Calvet SA,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit T. von Danwitz, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász ja J. Malenovský (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: Y. Bot,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Kirtruna SL, edustajanaan abogado J. O. Miret Corretgé,

– Vigano, edustajinaan abogado M. Morales Sabalete ja procuradora C. Garcia Girbés,

– Red Elite de Electrodomésticos SA, edustajinaan abogado A. Carreño León ja procuradora M. Pradera Rivero,

– Tesorería General de la Seguridad Social, asiamiehenään M. Alcaraz García de la Barrera,

– Espanjan hallitus, asiamiehenään M. Muñoz Pérez,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään J. Enegren ja R. Vidal Puig,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 12.3.2001 annetun neuvoston direktiivin 2001/23/EY (EYVL L 82, s. 16) 3 ja 5 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty menettelyissä, joissa on kyse Barcelonan lähellä Sitgesissä sijaitsevista liikehuoneistoista häätämisestä ja joissa ovat kantajina Kirtruna SL -niminen yhtiö (jäljempänä Kirtruna) ja Elisa Vigano, jotka omistavat nämä liikehuoneistot ja vuokraavat niitä, ja vastaajina Red Elite de Electrodomésticos SA -niminen yhtiö (jäljempänä Red Elite de Electrodomésticos), sen selvittäjät ja Electro Calvet SA -niminen yhtiö (jäljempänä Electro Calvet).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

3 Direktiivin 2001/23 johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa todetaan, että ”on tarpeen huolehtia työntekijöiden suojasta sen varmistamiseksi, että heidän oikeutensa turvataan, kun työnantaja vaihtuu”.

4 Tämän direktiivin 1 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovuttamiseen toiselle työnantajalle sopimukseen perustuvan luovutuksen taikka sulautumisen kautta.”

5 Direktiivin 2001/23 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

a) ’luovuttajalla’ luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun luovutuksen seurauksena lakkaa olemasta työnantaja yrityksessä, liikkeessä taikka yritys- tai liiketoiminnan osassa;

b) ’luovutuksensaajalla’ luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, josta 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun luovutuksen seurauksena tulee yrityksessä, liikkeessä taikka yritys- tai liiketoiminnan osassa työnantaja;

– –

2. Tällä direktiivillä ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön työsopimuksen tai työsuhteen määritelmän osalta.

_ _”

6 Tämän direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Ne luovuttajan oikeudet ja velvoitteet, jotka johtuvat luovutuksen tapahtuessa voimassa olleesta työsopimuksesta tai työsuhteesta, siirtyvät tällaisen luovutuksen seurauksena luovutuksensaajalle.

_ _”

7 Kyseisen direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutus ei sellaisenaan ole peruste, jota luovuttaja tai luovutuksensaaja voi käyttää irtisanomiseen. Tämä säännös ei estä irtisanomisia työvoiman muutoksiin johtavista taloudellisista, teknisistä tai organisatorisista syistä.”

8 Direktiivin 2001/23 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jolleivät jäsenvaltiot toisin säädä, 3 ja 4 artiklaa ei sovelleta sellaisen yrityksen, liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutukseen, jossa on aloitettu luovuttajaa koskeva konkurssimenettely tai muu samankaltainen maksukyvyttömyysmenettely luovuttajan varojen selvittämiseksi, ja sitä toteutetaan toimivaltaisen viranomaisen valvonnassa (joka voi olla toimivaltaisen viranomaisen valtuuttama maksukyvyttömyysmenettelyn selvittäjä).

2. Kun 3 ja 4 artiklaa sovelletaan luovutukseen silloin, kun on aloitettu luovuttajaa koskeva maksukyvyttömyysmenettely (riippumatta siitä, onko kyseinen menettely aloitettu luovuttajan varojen selvittämiseksi), ja edellyttäen, että menettely toteutetaan toimivaltaisen viranomaisen valvonnassa (viranomainen voi olla kansallisessa lainsäädännössä määritetty maksukyvyttömyysmenettelyn selvittäjä), jäsenvaltio voi säätää, että:

a) siitä riippumatta, mitä 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, työsopimuksesta tai työsuhteesta johtuvat ja ennen luovutusta tai maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista erääntyvät luovuttajan velvoitteet eivät siirry luovutuksensaajalle edellyttäen, että menettely antaa kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti vähintään työntekijöiden suojaa työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä [20.10.1980] annetun neuvoston direktiivin 80/987/ETY (EYVL L 283, s. 23) mukaisen suojan tapauksissa, joissa tätä direktiiviä sovelletaan;

– –”

Kansallinen säännöstö

9 Yritysten luovutuksia säännellään 24.3.1995 annetulla kuninkaan asetuksella (Real Decreto Legislativo) 1/1995, jolla on hyväksytty työntekijöiden asemasta annetun lain (Ley del Estatuto de los Trabajadores) uudistettu versio (BOE nro 75, 29.3.1995, s. 9654), sellaisena kuin se on muutettuna 9.7.2001 annetulla lailla 12/2001 (BOE nro 164, 10.7.2001, s. 24890; jäljempänä työntekijöiden asemasta annettu laki).

10 Työntekijöiden asemasta annetun lain 44 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Yrityksen, liikkeen tai yrityksen itsenäisen tuotantoyksikön luovutus ei sellaisenaan päätä työsuhdetta; aikaisemman työnantajan työsopimukseen ja sosiaaliturvaan perustuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät uudelle työnantajalle, eläkkeisiin liittyvät sitoumukset mukaan lukien, sovellettavissa erityisissä säännöksissä säädetyin edellytyksin, ja yleensä kaikki sellaiset täydentävää sosiaaliturvaa koskevat velvollisuudet mukaan lukien, joihin luovuttaja on sitoutunut.”

11 Työntekijöiden asemasta annetun lain 57 bis §:ssä kuitenkin säädetään, että kun on kyse konkurssista, 9.7.2003 annetulla konkurssilailla 22/2003 (Ley Concursal; BOE nro 164, 10.7.2003, s. 26905; jäljempänä konkurssilaki) säädettyjä erityisiä edellytyksiä sovelletaan tapauksiin, joissa työsopimuksia muutetaan, keskeytetään ja irtisanotaan kollektiivisesti, sekä yritysten luovutuksiin.

12 Konkurssilaissa säädetään, että maksukyvyttömyysmenettely voi johtaa kahdenlaiseen lopputulokseen, joita ovat sopimukseen pääseminen tai yrityksen asettaminen selvitystilaan. Kun yritys on asetettu selvitystilaan, sovelletaan tämän lain 148 ja 149 §:ää, joissa säädetään erilaisesta oikeudellisesta järjestelmästä sen mukaan, onko selvitystilasuunnitelma laadittu ja hyväksytty vai ei.

13 Tämän lain 149 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Kun selvitystilasuunnitelmaa ei ole hyväksytty tai kun se on hyväksytty, niiden seikkojen osalta, joita siinä ei mainita, selvitystoimien osalta noudatetaan seuraavia sääntöjä:

a) Kaikki velallisen omistamat liikkeet, toiminnot ja muut tavaroita tai palveluita tuottavat yksiköt luovutetaan yhtenä kokonaisuutena, ellei tuomioistuin katso selvittäjien laatiman selvityksen vastaanotettuaan, että on pesän velkojien etujen mukaista, että velallisen omaisuus jaetaan ensin tai että kaikki sen osat tai osa niistä luovutetaan erikseen. – –

2. Kun 1 momentin a kohdassa tarkoitetun luovutuksen seurauksena taloudellinen yksikkö eli keskeisen tai liitännäisen taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi järjestetty resurssikokonaisuus säilyttää oman identiteettinsä, työsuhteiden kannalta katsotaan, että yritys luovutetaan. Tällaisessa tapauksessa tuomioistuin voi katsoa, että vastuu niistä maksamattomista palkoista ja korvauksista, jotka tulivat maksettaviksi ennen luovutusta ja joiden osalta vastuu on siirtynyt Fondo de garantía salarialille (Espanjan palkkaturvarahasto) työntekijöiden asemasta annetun lain 33 §:n mukaisesti, ei siirry luovutuksensaajalle. – –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

14 Red Elite de Electrodomésticos on yritys, jonka pääasiallinen toiminta muodostuu kodinkoneiden myynnistä. Ennen pääasiassa kyseessä olevaa menettelyä sillä oli yli 40 myymälää ja sen palveluksessa oli yli 400 henkilöä.

15 Red Elite de Electrodomésticos esitti vuonna 2005 Juzgado de lo Mercantil n° 3 de Barcelonalle konkurssihakemuksen. Vaikka useita tervehdyttämissuunnitelmia esitettiin ja velkojille tarjottiin sopimuksia, nämä viimeksi mainitut hylkäsivät ne.

16 Näin ollen yhtiö asetettiin selvitystilaan 12.6.2006 tehdyllä päätöksellä.

17 Selvitystilaan asettamisen yhteydessä päätettiin 12.6.2006 tehdyllä päätöksellä samanaikaisesti, että osa Red Elite de Electrodomésticosin myymälöistä ja muista liikkeistä luovutetaan suoraan Electro Calvetille, jonka nimiin 127 työntekijän ja 27 liikkeen sopimukset siirrettiin ja joka sitoutui jatkamaan näitä työsopimuksia. Päätöksessä täsmennettiin muun muassa, että selvitysmenettelyn yhteydessä toteutettiin vain yhtiön varojen luovutus, että kaikki velat jäävät tämän yhtiön hoidettaviksi ja että ainoat Electro Calvetille lain mukaan kuuluvat velvollisuudet olivat työsuhteiden luovuttamisesta johtuvat velvollisuudet, joista säädetään konkurssilain 149 §:ssä. Lopuksi tässä päätöksessä asetettiin yhtiön toiminnassa olevan yksikön luovutuksen edellytyksiksi asianomaisten liiketilojen vuokranantajien mahdollisten oikeuksien ja tässä päätöksessä Electro Calvetille ja kolmansille osapuolille myönnettyjen, liiketoimintaan liittyvien oikeuksien samanaikainen kunnioittaminen.

18 Kirtruna ja Vigano omistavat Barcelonan lähellä Sitgesissä sijaitsevat liiketilat, jotka on vuokrattu Red Elite de Electrodomésticosille, joka käytti näitä liiketiloja yhden myymälänsä toimipaikkana. Tämä myymälä oli osa tuottavaa yksikköä, joka luovutettiin Electro Calvetille edellä mainitun 12.6.2006 päivätyn päätöksen mukaisesti, joten myymälän liiketilat siirrettiin tälle yhtiölle.

19 Tämän päätöksen seurauksena Kirtruna ja Vigano toimittivat ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle kansalliselle tuomioistuimelle häätämistä koskevan vaatimuksen, joka perustui siihen, että vuokrasopimukset oli siirretty luvattomasti, ja jonka vastapuolina olivat Red Elite de Electrodomésticos, sen selvittäjät ja Electro Calvet. Kirtruna ja Vigano väittävät, että niiden on vuokrasopimuksen mukaan annettava lupa siihen, että vuokrasopimus siirretään, ja että yhdessäkään säännöksessä ei aseteta niille velvollisuutta hyväksyä vuokrasopimuksen siirtoa Electro Calvetille.

20 Kaupunkialueilla tehtävistä vuokrasopimuksista 24.11.1994 annetun lain 29/1994 (Ley de Arrendamientos Urbanos; BOE nro 282, 25.11.1994, s. 36129) 32 §:ssä tosin säädetään Kirtrunan ja Viganon mukaan yleisestä säännöstä, jonka mukaan vuokralainen voi siirtää liikehuoneiston vuokrasopimuksen ilman, että tähän tarvitaan vuokranantajan lupaa. Tämän säännöksen soveltaminen on kuitenkin niiden mukaan nimenomaisesti suljettu pois riidanalaisissa vuokrasopimuksissa, joissa todetaan, että vuokranantajan on annettava lupa kaikkiin vuokrasopimuksen siirtoihin ja että päinvastaisessa tapauksessa vuokranantaja voi vaatia sen päättämistä.

21 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt kansallinen tuomioistuin katsoi, että jos tämä häätämistä koskeva vaatimus hyväksytään, Electro Calvet joutuisi tyhjentämään liiketilat ja tämän seurauksena lopettamaan toimintansa, mikä saattaisi johtaa siihen, että asianomaisen myymälän työntekijöiden työsopimukset joudutaan päättämään.

22 Tältä osin kansallinen tuomioistuin pohtii, millä tavoin direktiivillä 2001/23 vaikutetaan Red Elite de Electrodomésticosin ja Electro Calvetin väliseen varojen luovutukseen.

23 Näin ollen Juzgado de lo Mercantil n° 3 de Barcelona päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko takeiden, joita sovelletaan luovutuksensaajaan, joka ostaa maksukyvyttömän yrityksen tai tällaisen yrityksen tuottavan yksikön, ja joiden mukaisesti tämä luovutuksensaaja ei vastaa veloista, jotka johtuvat työsopimuksista tai työsuhteista, kun maksukyvyttömyysmenettelyn yhteydessä tarjottavan suojan vähimmäistaso vastaa yhteisön direktiiveissä säädetyn suojan tasoa, katsottava liittyvän vain velvoitteisiin, jotka liittyvät suoraan työsopimuksiin tai työsuhteisiin, vai onko näiden takeiden soveltamisalaa laajennettava – pyrittäessä kattavasti suojaamaan työntekijöiden oikeuksia ja säilyttämään työpaikat – muihin sopimuksiin, jotka eivät varsinaisesti liity työsuhteeseen mutta joilla on kuitenkin vaikutuksia toimitiloihin, joissa yritys harjoittaa liiketoimintaansa, tai tiettyihin tuotantomenetelmiin tai -välineisiin, jotka ovat välttämättömiä liiketoiminnan jatkumisen kannalta?

2) Kun on kyse tästä samasta työntekijöiden oikeuksien takaamisesta, voiko maksukyvyttömyysasiaa käsittelevä ja luovutuksesta määräävä tuomioistuin antaa tuottavan yksikön luovutuksensaajalle takeita, jotka liittyvät paitsi työsopimuksiin perustuviin oikeuksiin myös muihin maksukyvyttömän yrityksen sopimuksiin ja velvoitteisiin, joiden täyttäminen on välttämätöntä, jotta toiminnan jatkuminen voidaan varmistaa?

3) Taataanko maksukyvyttömän yrityksen tai tällaisen yrityksen tuotantoyksikön hankkijalle, joka on sitoutunut jatkamaan kaikkia tai joitakin työsopimuksia ja ottamaan vastattavakseen niihin perustuvat velvoitteet, että tälle luovutuksensaajalle ei voida esittää muita vaatimuksia tai siirtää muita velvollisuuksia, jotka liittyvät työsopimuksiin tai työsuhteisiin, jotka luovutuksensaaja ottaa omiin nimiinsä, erityisesti veroihin tai sosiaaliturvamaksuihin liittyviä velvollisuuksia, tai

ettei luovutuksensaajaa vastaan voida vedota oikeuksiin, joita voivat käyttää sellaisiin sopimuksiin perustuvien oikeuksien ja velvollisuuksien haltijat, joissa maksukyvytön velallinen on ollut sopimuspuolena ja jotka on siirretty luovutuksensaajalle osana kokonaisuutta tai tuottavaa yksikköä?

4) Voidaanko sellaisten tuottavien yksiköiden tai yritysten luovutusten osalta, jotka on tuomioistuimen päätöksellä tai hallinnollisella päätöksellä todettu maksukyvyttömiksi ja jotka ovat selvitystilassa, tulkita direktiiviä 2001/23 siten, että sillä suojataan paitsi työsopimuksia myös muita sopimuksia, joilla on suoria ja välittömiä vaikutuksia työsopimusten voimassa pitämiseen?

5) Onko konkurssilain 149 §:n 2 momentin sanamuoto, siltä osin kuin siinä viitataan yritysten luovutuksiin, ristiriidassa edellä mainitun direktiivin 2001/23 5 artiklan 2 kohdan a alakohdan kanssa, siltä osin kuin luovutuksensaajalle siirretään maksukyvyttömän yrityksen työoikeudelliset velvollisuudet ja erityisesti velvollisuus suorittaa sosiaaliturvamaksut, jotka velallinen on mahdollisesti jättänyt maksamatta?”

Tutkittavaksi ottaminen

24 Euroopan yhteisöjen komissio ja Vigano ovat huomautuksissaan todenneet epäilevänsä sitä, voidaanko ennakkoratkaisukysymykset ottaa tutkittavaksi, koska ne ovat niiden mukaan hyödyttömät pääasian oikeudenkäynnissä annettavan ratkaisun kannalta.

25 Tältä osin on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 234 artiklalla luotu menettely on yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisen yhteistyön väline, jonka avulla yhteisöjen tuomioistuin esittää kansallisille tuomioistuimille ne yhteisön oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, joita ne tarvitsevat ratkaistakseen niiden käsiteltäviksi saatetut asiat (ks. mm. asia C-83/91, Meilicke, tuomio 16.7.1992, Kok. 1992, s. I-4871, Kok. Ep. XIII, s. I-107, 22 kohta ja asia C-380/01, Schneider, tuomio 5.2.2004, Kok. 2004, s. I-1389, 20 kohta).

26 Tässä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat yhteisön oikeuden tulkintaa, yhteisöjen tuomioistuimen on siten lähtökohtaisesti ratkaistava esitetyt kysymykset (em. asia Schneider, tuomion 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

27 Tästä seuraa, että olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole yhteisöjen tuomioistuimen tehtävä, esittämillä yhteisön oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Yhteisöjen tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä yhteisön oikeussäännön tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos yhteisöjen tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. mm. yhdistetyt asiat C-94/04 ja C-202/04, Cipolla ym., tuomio 5.12.2006, Kok. 2006, s. I-11421, 25 kohta ja yhdistetyt asiat C-222/05–C-225/05, van der Weerd ym., tuomio 7.6.2007, Kok. 2007, s. I-4233, 22 kohta).

28 Ensinnäkin komissio epäili sitä, täyttääkö viides ennakkoratkaisukysymys tutkittavaksi ottamisen edellytykset, koska se on luonteeltaan hypoteettinen. Koska pääasian oikeudenkäynti ei koske luovutuksensaajan velvollisuuksia, jotka liittyvät suoraan tai välillisesti työsopimuksiin, komissio katsoo, että tämän menettelyn kannalta on

merkityksetöntä tiedustella yhteisöjen tuomioistuimelta, onko konkurssilain 149 §:n 2 momentin kaltainen säännös, jossa säädetään tällaisten velvollisuuksien siirtymisestä luovutuksensaajalle, yhteensopimaton direktiivin 2001/23 5 artiklan 2 kohdan a alakohdan kanssa.

29 Tämä tutkimatta jättämisen peruste koskee myös kolmatta ennakkoratkaisukysymystä. Ennakkoratkaisua pyytänyt kansallinen tuomioistuin nimittäin tiedustelee kolmannella ja viidennellä kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2001/23 5 artiklan 2 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että siinä taataan maksukyvyttömän yrityksen hankkijalle, joka on sitoutunut jatkamaan asianomaisten työntekijöiden työsopimuksia ja vastaamaan näistä sopimuksista seuraavista velvollisuuksista, että tätä hankkijaa vastaan ei voida vedota muihin luovuttajan velvollisuuksiin, jotka liittyvät näihin sopimuksiin, erityisesti veroja tai sosiaaliturvamaksuja koskeviin velvollisuuksiin.

30 On korostettava, että pääasian oikeudenkäynti koskee liiketilojen vuokraajan häätämistä koskevia vaatimuksia. Asiakirja-aineistossa ei sitä vastoin ole sellaisia seikkoja, joiden perusteella voidaan todeta, että ennakkoratkaisupyynnön esittäneen kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi on saatettu asia, joka koskee sitä, siirtyvätkö työsopimuksia koskevat velvollisuudet kuten verovelat ja sosiaaliturvamaksuvelat, tai sitä, missä määrin nämä velvollisuudet siirtyvät.

31 Koska kolmas ja viides ennakkoratkaisukysymys eivät koske liiketilojen vuokranantajien ja vuokralaisten oikeudellisia suhteita vaan kyseisten, työsopimuksiin liittyvien velvollisuuksien mahdollista luovutusta, on ilmeistä, että nämä kysymykset eivät ole merkityksellisiä pääasian oikeudenkäynnissä annettavaa ratkaisua varten.

32 Tästä seuraa, että kolmas ja viides ennakkoratkaisukysymys ovat hypoteettisia eikä niitä voida näin ollen ottaa tutkittaviksi.

33 Toiseksi Vigano väittää, että ennakkoratkaisukysymyksiä ei voida ottaa tutkittavaksi, koska kansallinen tuomioistuin ei esittänyt asianmukaista näyttöä pääasian taustalla olevista tosiseikoista. Lisäksi Vigano katsoo, että näillä kysymyksillä ei ole merkitystä pääasiassa, koska direktiiviä 2001/23 ei hänen mukaansa sovelleta nyt esillä olevassa asiassa, joten se ei ole keskeinen perusta sen ratkaisemista varten. Kyseinen asia on Viganon mukaan ratkaistava yksinomaan Espanjan oikeuden perusteella.

34 Tältä osin oikeuskäytännöstä seuraa, että olettamaa siitä, että ennakkoratkaisukysymyksillä on pääasian kannalta merkitystä, ei voida kumota pelkästään sillä, että yksi pääasian asianosaisista riitauttaa tietyt tosiseikat, joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole yhteisöjen tuomioistuimen tehtävä ja joista pääasian kohteen määrittäminen riippuu (em. yhdistetyt asiat Cipolla ym., tuomion 26 kohta ja em. yhdistetyt asiat van der Weerd ym., tuomion 23 kohta).

35 Toisin kuin Vigano väittää, ennakkoratkaisupyyntöä ei siis voida jättää tutkimatta vain siitä syystä, että kansallisen tuomioistuimen päätös perustui tosiseikoille, joiden väitetään olevan virheelliset.

36 Myös toinen tutkimatta jättämisen syy, jonka Vigano on esittänyt, on hylättävä. Kuten direktiivin 2001/23 johdanto-osan kolmannesta perustelukappaleesta ja 3 artiklasta käy ilmi, tällä direktiivillä pyritään suojaamaan työntekijöitä sen varmistamiseksi, että heidän oikeutensa turvataan, kun työnantaja vaihtuu. Pääasian oikeudenkäynnissä on nimenomaan kyse kahden oikeushenkilön välisestä yrityksen luovutuksesta, joka on omiaan vaikuttamaan työntekijöiden tilanteeseen.

37 Jos Electro Calvet joutuu tyhjentämään pääasiassa kyseessä olevat tilat Red Elite de Electrodomésticosin liiketoiminnan yksikön luovutuksen seurauksena, se saattaa joutua lopettamaan tämän yksikön toiminnan, mistä voi aiheutua, että työsopimukset

päätetään asianomaisten työntekijöiden vahingoksi. Kun otetaan huomioon direktiivin 2001/23 tavoite, ei voida todeta, että on ilmeistä, ettei pääasiassa kyseessä oleva tilanne kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan.

38 Näin ollen Viganon esittämää väitettä, jonka mukaan asiaa ei voida ottaa tutkittavaksi ja joka perustuu siihen, ettei direktiivin 2001/23 säännöksiä sovelleta pääasian oikeudenkäynnissä, ei voida hyväksyä.

Ensimmäinen, toinen ja neljäs kysymys

39 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt kansallinen tuomioistuin tiedustelee näillä kysymyksillä, joita on aiheellista tarkastella yhdessä, lähinnä sitä, edellytetäänkö direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohdassa, että kun yritys luovutetaan, liikehuoneiston vuokrasopimus, jonka yrityksen luovuttaja on tehnyt kolmannen osapuolen kanssa, pidetään voimassa, kun kyseisen sopimuksen päättämisestä saattaa olla seurauksena, että luovutuksensaajalle siirretyt työsopimukset päätetään.

40 Alustavasti on todettava, että direktiivin 2001/23 5 artiklan 1 kohdassa säädetystä poikkeuksesta huolimatta tämän direktiivin 3 kohdassa on tarkoitus säädellä pääasiassa kyseessä olevan kaltaisia tilanteita. Kansallisesta lainsäädännöstä käy nimittäin ilmi, että sääntöjä, joilla tämä säännös saatetaan osaksi kansallista oikeusjärjestystä, sovelletaan lähtökohtaisesti yritysten luovutuksiin, kun luovuttaja on asetettu sellaiseen maksukyvyttömyysmenettelyyn kuin Red Elite de Electrodomésticos.

41 Direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohdassa, jonka teksti on tämän tuomion 6 kohdassa, säädetään selvästi, että luovutuksensaajalle siirretään luovuttajan oikeudet ja velvoitteet, jotka johtuvat ”työsopimuksesta tai työsuhteesta”. Kuten myös tämän direktiivin 2 artiklan 1 kohdasta seuraa, työsopimus tai työsuhde merkitsee kyseisen direktiivin mukaan työnantajien ja työntekijöiden välistä oikeudellista suhdetta, jonka tarkoitus on säädellä työsuhteen ehtoja. On ilmeistä, ettei vuokrasopimuksella ole tällaista ominaisuutta, koska sillä muodostetaan vuokranantajan ja vuokralaisen välinen oikeudellinen suhde ja koska sillä on tarkoitus säädellä vuokrasopimuksen ehtoja.

42 Näin ollen on todettava, että direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohdassa ei edellytetä, että kun yritys luovutetaan, liikehuoneiston vuokrasopimus, jonka yrityksen luovuttaja on tehnyt kolmannen osapuolen kanssa, pidetään voimassa.

43 Kuten tämän tuomion 36 kohdassa todetaan, direktiivillä 2001/23 pyritään suojaamaan työntekijöitä sen varmistamiseksi, että heidän oikeutensa turvataan, kun työnantaja vaihtuu. Pääasian olosuhteiden kaltaisissa olosuhteissa näiden työntekijöiden työsuhteet voivat kuitenkin olla uhattuina. Kun vuokrasopimusta ei luovuteta automaattisesti, on nimittäin olemassa vaara, että luovutuksensaaja joutuu tyhjentämään toimitilat, lopettamaan toimintansa ja tämän seurauksena päättämään asianomaisten työntekijöiden työsopimukset.

44 Tarve saavuttaa tämä työntekijöiden suojaamisen tavoite ei kuitenkaan voi johtaa siihen, että direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohdan yksiselitteinen sanamuoto asetetaan kyseenalaiseksi ja että yrityksen luovutuksen kannalta ulkopuolisten kolmansien osapuolten oikeuksia loukataan edellyttämällä heitä suostumaan vuokrasopimuksen automaattiseen siirtämiseen, josta ei ole selvää säännöstä tässä direktiivissä.

45 Tämä päätelmä vahvistetaan lisäksi direktiivin 2001/23 4 artiklan 1 kohdassa. Tässä säännöksessä säädetään, että yrityksen luovutus ei sellaisenaan ole peruste, jota luovuttaja tai luovutuksensaaja voi käyttää irtisanomiseen, mutta että se ei estä irtisanomisia työvoiman muutoksiin johtavista taloudellisista, teknisistä tai organisatorisista syistä.

46 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa työsopimusten mahdollinen päättäminen ei johdu pelkästään yrityksen luovutuksesta. Se on seurausta yrityksen luovutuksen lisäksi ilmenevistä muista olosuhteista, kuten siitä, että luovutuksensaaja ja vuokranantajat eivät ole sopineet uudesta vuokrasopimuksesta, siitä, että toisen liikehuoneiston löytäminen on ollut mahdotonta, tai siitä, että henkilöstön siirtäminen muihin myymälöihin on ollut mahdotonta. Nämä olosuhteet voidaan määritellä kyseisen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi taloudellisiksi, teknisiksi tai organisatorisiksi syiksi.

47 Edellä todetun valossa ensimmäiseen, toiseen ja neljänteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohdassa ei edellytetä, että kun yritys luovutetaan, liikehuoneiston vuokrasopimus, jonka yrityksen luovuttaja on tehnyt kolmannen osapuolen kanssa, pidetään voimassa siitä huolimatta, että kyseisen sopimuksen päättäminen saattaa johtaa luovutuksensaajalle siirrettyjen työsopimusten päättämiseen.

Oikeudenkäyntikulut

48 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 12.3.2001 annetun neuvoston direktiivin 2001/23/EY 3 artiklan 1 kohdassa ei edellytetä, että kun yritys luovutetaan, liikehuoneiston vuokrasopimus, jonka yrityksen luovuttaja on tehnyt kolmannen osapuolen kanssa, pidetään voimassa siitä huolimatta, että kyseisen sopimuksen päättäminen saattaa johtaa luovutuksensaajalle siirrettyjen työsopimusten päättämiseen.

Allekirjoitukset